

שבת במרקש: חוויה מיוחדת

הגדולות והכילו עשרות אלפי יהודים, על רחובות שנקראו על שם תלמידי חכמים, על תלמודי תורה שהחזיקו מאות תלמידים מכל רחבי מרוקו הדרומית ועל 10 עד 15 מנייני תפילה בכל יום חול ושבת בבית הכנסת המרכזי במרקש. ממש אושר ועושר".

גירוש יהודי ספרד ב-1492 הביא לגל מעבר של אלפי מגורשים לערים השונות במרוקו, כולל למרקש. "היהודים המקומיים לא קיבלו אותם בעין יפה, ואתם מגורשים מקימו בתי כנסת משלהם. כך נוצרו בכל מרוקו בתי כנסת של ילידי מרוקו ובתי כנסת של מגורשים", ציין זרצקי.

"יצחק אוהיון סיפר לנו שכל קהילה החזיקה מנהגים שונים, ספרי תורה עם ניסויים שונים - ממודל אשכנזי במרקש ועד מודל ספרדי מקורי בקזבלנקה, מסידור מרוקאי מקורי שזהה כשתי טיפות מים לסידור אשכנזי מצרפת או גרמניה במאה ה-15, בהשפעת קשרים מסועפים בין אירופה למרוקו, ועד לשאלת הקטניות: המרוקאים המקוריים לא אכלו קטניות, בעוד מגורשי ספרד - כן", כתב. אולם עם השנים ההבדלים היטשטשו, וכיום הם כבר לא קיימים.

"שנים של קהילה יהודית הפזורה על פני מרוקו הסתיימו באחת לאחר שמאות אלפים מיהודיה עלו לארץ. בודדים שומרים על שאריות הקהילה ומתקניה שנשארו במרקש, בהם המארח שלנו, שרואה בהישארותו

"בכניסה לביתה של משפחת אוהיון נגלה לעינינו שולחן אוכל נמוך וענק עם כל טוב עליו: מסלטים למיניהם ועד דגים,

רון זרצקי

פיצוחים ומיני מטעמים שאשתו הכינה במיוחד לכבודנו. שבת מרוקאית כהלכתה", תיאר זרצקי. "ארוחת השבת שזורה בשירים, בסיפורי עבר ממרוקו ובדברי תורה למכביר, שמלווים אותנו עד לשעות המאוחרות של הערב. הבטן כבר מבקשת לעצור את זרימת האוכל מהמטבח, ויצחק מבקש: 'תאכלו, תאכלו, לא אכלתם שום דבר'. למדנו מיצחק במהלך הארוחה על קהילה יהודית מפוארת של אלפיים שנה, שהגיעה למרוקו לאחר גלות בבל והשתקעה בדרומה, בעשרות ומאות כפרים קטנים, על תלמידי חכמים לאלפים שהיו בכל כפר ועל מומחיות

קבוצת המנמ"דים והמנכ"לים שומרי המסורת שהשתתפה בכנס של פורום הבכירים C3 מבית אנשים ומחשבים במרוקו חוותה במהלך השבת חוויה בלתי רגילה, שריגשה את כל מי שנטל בה חלק. הקבוצה התפללה בבית הכנסת בית אל במרקש ובתום התפילה התארחו בבית משפחת אוהיון, שחיה שם עד היום ושומרת על הגחלת. המשפחה נוהגת לארח קבוצות של אורחים יהודים מכל קצווי העולם. המפגש עם הישראלים היה מרגש לשני הצדדים והותיר רשמים רבים בקרב חברי הקבוצה. אחד מהם, **רון זרצקי**, סמנכ"ל טכנולוגיות בישראל, שלח לנו את רשמיו:

"עוד מעט שבת נכנסת במרקש, ואנחנו בהכנות אחרונות לשבת", כתב זרצקי. "לטלפן הביתה כבר אי אפשר, בישראל כבר נכנסה השבת, ואנחנו פה, במלון ריאד מנרה במרקש, עסוקים בהדבקת סלוטייפ על מנעול הדלת במלון כדי שלא נחלל שבת בפתחת הדלת, בהכנסת חפצי החול היקרים לכספת באחד החדרים ובהדלקת מנורה אחת בחדר, שנוכל לישון בלילה הופ, אנחנו רצים לאוטובוס שיוביל אותנו לבית הכנסת בית אל, הסמוך למלון שבו שהינו. את הדרך חזרה עשינו, כמובן, ברגל".

"בית הכנסת שייך לראש הקהילה במרקש, ג'קי קדוש. ראש הקהילה הוא מינוי שעובר מאחד לשני, ללא בחירות חופשיות. למעשה, מדובר בתפקיד ייצוגי בלבד ולכן, כולם מכבדים אותו", כתב זרצקי.

קהילת מרקש מונה כיום כמה עשרות בודדות של יהודים, שרובם קשישים ובודדים. הם מגיעים לבית הכנסת בסופי שבוע. זרצקי סיפר כי "בעת ששהינו בבית הכנסת היו בו אורחים ממקומות רבים בעולם: צרפת, ישראל, ונצואלה ואפילו מערי הצפון במרוקו. עשרות רבות של יהודים עם מנהגים שונים ומסורות שונות - מי חסיד ומי מתנגד, מי מרוקאי מקורי ומי מרוקאי שגורש מספרד, מי עיראקי ומי אשכנזי". קבוצת שומרי המסורת של C3 בחרה להצטרף למניין המרוקאי, "כחלק מהכנה פנימית לערב קסום שחיכה לנו בהמשך".

"עשינו את ארוחת השבת בביתו של יצחק אוהיון, גבאי בית הכנסת, שממשיך את מסורת אביו", ציין. "הוא צועד איתנו מבית הכנסת ומוביל אותנו להכנסת האורחים המופלאה שלו עם ארוחה דשנה". מעבר לעבודתו בחנות חומרי בניין שבבעלותו, משקיע אוהיון זמן רב באירוח אורחים רבים המגיעים לביתו בשבת, כדי להעביר איתם ערב מהנה, עם ארוחה דשנה מכל טוב.

במרקש שליחות עם משמעות", ציין. "שעתיים של ארוחת ליל שבת, סיפורים ושיחה קולחת הסתיימו בעוגיות ותה מרוקאי שהשאירו לכולנו טעם של עוד".

היהודים בכל תחומי האמנות: מכלי כסף ועד פרזול, מנגרות ועד נפחות, עם כישרון רב שהביא אותה בכל מקום להובלה ולשגשוג. למדנו מיצחק על גטאות שנבנו בערים